

Svjetski dan borbe protiv raka – 4. veljače

U svijetu se svake godine 4. veljače obilježava Svjetski dan borbe protiv raka u cilju podizanja svijesti i znanja u borbi protiv današnjeg drugog najčešćeg globalnog uzroka smrti.

Rak označava skupinu bolesti kod kojih dolazi do nekontrolirane (abnormalne) diobe stanica pri čemu one prodiru u ostatak zdravog tkiva. U općoj populaciji zloćudni oblik tumora se naziva rakom. Za razliku od dobroćudnih (benignih) tumora, zloćudni (maligni) tumori posjeduju svojstvo da prodiru, razaraju okolna tkiva i da stvaraju udaljena sekundarna sijela u organizmu (metastaze). Većina tumora dobiva naziv prema primarnom sijelu ili tipu stanice od koje su nastali te time nisu jedna jedinstvena bolest.

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), u svijetu je protekle godine od raka umrlo oko 9,6 milijuna ljudi što ga čini drugim uzrokom smrtnosti odmah iza skupine kardiovaskularnih bolesti. Broj osoba oboljelih od zloćudnih bolesti je u stalnom je porastu što je u najvećoj mjeri posljedica povećanog očekivanog trajanja života i većeg broja osoba starije dobi u kojoj se rak češće i pojavljuje. Najčešća sijela raka u muškaraca su pluća, prostata, debelo crijevo i jetra, dok žene najčešće obolijevaju od raka dojke, debelog crijeva, pluća i vrata maternice. Prema dosadašnjim medicinskim spoznajama i istraživanjima, smrtnost od raka se može smanjiti za 30-50% promjenom određenih životnih navika (smanjena konzumacija alkohola, odsustvo pušenja cigareta, redovita tjelovježba, održavanje normalne tjelesne mase, redoviti liječnički pregledi).

Sukladno podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ), u Republici Hrvatskoj (RH) je 2015. godine bilo 22 503 novodijagnosticiranih zloćudnih bolesti, od čega 11 969 muškaraca i 10 534 žene. Najčešća sijela raka u osoba muškog spola bili su karcinomi traheje, pluća i bronha, prostate te debelog crijeva. Žene su najčešće obolijevale od raka dojke, debelog crijeva i pluća. Kao i na globalnoj razini, rak je drugi uzrok smrtnosti i u populaciji stanovništva Republike Hrvatske od kojeg je 2017. godine umrlo gotovo 14 000 osoba (26% od svih umrlih).

U Brodsko-posavskoj županiji (BPŽ) je tijekom 2016. godine od zloćudnih novotvorina umrlo 506 osoba čiju većinu čine pripadnici muškog spola (311). Iz tih podataka proizlazi da je svaki četvrti umrli stanovnik naše županije umro od nekog oblika raka. U godini ranije (2015.) u BPŽ od raka je obolilo 767 osoba, od čega 431 muškarac i 336 žena. Rak dojke je predstavljao najčešće sijelo maligne bolesti u žena (83 slučaja), a u muškaraca je to bio rak prostate (94 slučaja).

Autor: Ivan Štivić dr.med
Spec.epidemiologije